

Бегмат А. О.

Національна академія Служби безпеки України

ЛЮБОВ І ЗРАДА ЯК КЛЮЧОВІ КОНЦЕПТИ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ ШУ ТІН

У статті здійснено комплексний аналіз поетичної творчості китайської поетеси Шу Тін, яка є однією з найяскравіших представниць літературного напрямку «туманної поезії», що виник наприкінці 1970-х років як естетична та моральна відповідь на репресивну політику «Культурної революції». Основна увага зосереджена на розгляді концептів любові та зради як ключових емоційно-філософських категорій, які формують художній світ поетеси. Її творчість постає як синтез особистісного переживання, соціального спротиву та пошуку гармонії між індивідуальним і колективним. Аналізуються чотири знакові твори: «До дуба», «Двоцогловий човен», «О, мамо!» та «Пік богині», в яких виявляється глибока символіка, ліризм і феміністичне бачення стосунків між жінкою, чоловіком і суспільством.

Любов у поезії Шу Тін зображується як партнерство, засноване на абсолютній рівності, повазі до свободи іншого та усвідомленні цінності власного «я». Такий підхід відрізняється від традиційного китайського уявлення про жіночу жертвовність у коханні. Зрада, своєю чергою, постає не лише як емоційна травма, а й як вияв соціального відчуження, краху ідеалів та розриву між індивідом і системою. Образи природи, характерні для творчості Шу Тін, стають інструментом символічного вираження внутрішнього спротиву, етичного болю й прагнення до гармонії.

Особливу увагу приділено феміністичному аспекту її творчості. Поетеса стверджує право жінки на голос, вибір, незалежність і самовираження, трансформуючи класичну любовну лірику у простір внутрішнього спротиву та етичного самоствердження. Її поезія розглядається як форма культурної пам'яті, інтелектуального опору та естетичного пошуку гармонії. Стаття доводить, що творчість Шу Тін має міждисциплінарне значення, поєднуючи літературознавчий, філософський і гендерний підходи до аналізу художнього тексту.

Творчість Шу Тін слід розглядати не лише у літературному, а й у феміністичному та філософському вимірах. Її поезія є свідченням епохи внутрішньої боротьби, намаганням зберегти гідність, віру в любов і самореалізацію в умовах зовнішнього тиску та ідеологічного насильства. Аналіз дав змогу глибше осмислити значення жіночої поетичної суб'єктивності у сучасній китайській культурі.

Ключові слова: Шу Тін, китайська поезія, туманна поезія, любов, зрада, фемінізм, символізм.

Постановка проблеми. Китайська поезія ХХ століття є унікальним явищем, яке поєднує давню культурну традицію з викликами модерного суспільства. Особливе місце в літературному процесі Китаю кінця ХХ – поч. ХХІ ст. займає творчість Шу Тін – однієї з найяскравіших представниць покоління «туманних поетів», чий доробок вийшов за межі суто літературного явища й став символом нового мислення, що зароджувалося в Китаї наприкінці ХХ ст. Її поезія – філософська за змістом, емоційно витончена за формою – є глибоким осмисленням людського існування, свободи, любові, взаємин людини з природою та суспільством. Саме така багатоплановість і символізм зробили її тексти об'єктом підвищеної уваги перекладачів і літературознавців у всьому світі.

Вивчення поезії Шу Тін є надзвичайно важливим для розуміння змін у китайській філософській і художній думці останньої третини ХХ ст. В українському гуманітарному дискурсі творчість Шу Тін залишається недостатньо вивченою, хоча її вірші мають значний потенціал для аналізу в контексті філософської поезії, гендерного виміру літератури та міжкультурної комунікації. З огляду на те, що українська культура також переживала складні процеси оновлення, спротиву та самоусвідомлення, осмислення поетичного досвіду Шу Тін у вітчизняному перекладацькому та аналітичному контексті набуває особливої цінності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському академічному середовищі питання творчості Шу Тін неодноразово привертало увагу

науковців. Зокрема, К. Мурашкевич аналізує особливості символізму у віршах поетеси, а О. Гуль розглядає образ дуба в контексті міжкультурних інтерпретацій. Порівняння підходів цих авторів дозволяє глибше зрозуміти еволюцію філософського змісту в поезії Шу Тін.

Рецепція Шу Тін в українському культурному просторі відкриває нові можливості для порівняльного літературознавства, перекладознавства та філософської герменевтики. Дослідження поезії крізь призму перекладу та рецепції дозволяє простежити, як філософські концепти, зафіксовані у специфічній китайській мовній формі, переносяться в український культурний простір. Це не лише філологічний виклик, а й прояв міжкультурного діалогу, який сприяє глибшому розумінню чужого досвіду і водночас – переосмисленню власного.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження любові та зради як ключових концептів поетичних творів Шу Тін.

Виклад основного матеріалу. Видатна представниця китайських «туманних поетів» Шу Тін відома чуттєвістю, інтимністю та глибокими емоціями, особливо у контексті теми любові. Шу Тін притаманна вишукана та символічна мова, яка підкреслює красу любові через прості, але глибокі метафори.

У своїй ліриці про кохання Шу Тін передає як пристрасні переживання закоханих, так і біль

但没有人 听懂我们的言语。
我们分担寒潮、风雷、霹雳； …
我们共享雾霭流岚、虹霓，
仿佛永远分离，
却又终身相依，
这才是伟大的爱情….

Увесь вірш побудований на метафорі: через внутрішній монолог «бавовняного дерева» до «дуба» поетеса натхненно і широко висловлює прагнення до рівноправного, незалежного, але глибоко емоційного партнерства. Її ідеал кохання – це двоє, що стоять пліч-о-пліч: не зливаючись в одне, але розділяючи глибокий духовний зв'язок. Поезія вирізняється гармонійним поєднанням сили і ніжності, витонченою мовою та жвавим ритмом. Вона глибоко запала в серце читачів завдяки новаторському погляду на любов і стосунки. «До дуба» вважається одним із шедеврів сучасної китайської поезії та класичним зразком любовної лірики Шу Тін. Вірш увійшов до

нерозділених почуттів, водночас підкреслюючи свободу та незалежність взаємин між партнерами в сучасному суспільстві.

Поезія Шу Тін «До дуба» («致橡树») є прикладом опису кохання до чоловіка, тут кохання постає як глибоко усвідомлений духовний зв'язок, що вкорінений у внутрішньому світі обох особистостей. Авторка уникає поверхової емоційності, натомість пропонує образ кохання як рівноправного, самодостатнього союзу, де почуття набувають форми гармонійного співіснування, символізованого природними метафорами. Такий підхід репрезентує модерне переосмислення любовної лірики, у якій інтимна близькість виражається не через зовнішній сентимент, а через глибинне взаємне розуміння та внутрішню єдність. Вірш «До дуба» (1977) виник у процесі розмови між Шу Тін і її товаришем-поетом Цай Ціцяо (蔡其矫), а вперше був опублікований у 4-му випуску журналу «Поезія» («诗刊») (1979). Згодом його включено до поетичної збірки «Двощогловий човен» («双桅船») (1982). Вірш складається з 36 рядків. У перших 13 рядках авторка послідовно використовує образи – виткої ліани кампсису, закоханого птаха, джерела, стрімкої вершини, сонячного світла та весняного дощу – щоб заперечити традиційні уявлення про кохання, які базуються на залежності або самопожертві. Починаючи з 14-го рядка і до фіналу твору, Шу Тін відкрито формулює власне бачення ідеального кохання:

....Але немає таких,
Хто б зрозумів наші слова.
Ми розділяємо холод, вітер і удари грому;
Разом ідемо крізь імлу, туман і веселку,
Неначе вічність розділяєм,
У житті залежимо одне від одного,
Ось чим є велике кохання....

шкільного підручника з китайської мови (редакція Народного освітнього видавництва), а також до програм з університетської літератури у таких закладах вищої освіти, як Чженчжоуський університет, Північно-Західний політехнічний університет, Шанхайський університет фінансів та економіки та інші.

Цей вірш є досить революційним, оскільки він кидає виклик традиційному погляду на гетеросексуальні стосунки: поетка виступає за любов, у якій чоловік і жінка поважають і піклуються одне про одного та разом розділяють життя з усіма його злетами і падіннями, а не за любов, у якій жінка є слабкою і залежною від чоловіка, або в якій

жінка живе для чоловіка, замість того, щоб мати незалежне життя.

Шу Тін часто досліджує тему жіночої сексуальності та романтичного кохання і здебільшого кидає виклик традиційним стандартам щодо ролі жінок у гетеросексуальних стосунках; вона закликає до рівності та поваги замість залежності та домінування, як дерева, що стоять незалежно, але переплітаються під землею.

Любовна лірика Шу Тін займає особливе місце у її творчому доробку, адже саме через ці мотиви поетка передає як особисті емоційні переживання, так і загальні суспільні настрої епохи. Любов у її віршах постає не лише як глибоке почуття між двома людьми, але й як символ надії, внутрішньої свободи та духовного пошуку. Водночас зрада у її творчості відображає біль втрати, розчарування, а інколи – зраду з боку суспільства чи ідеалів. Усе це формує складний поетичний світ, у якому індивідуальне переплітається з колективним. Шу Тін змальовує любов у різних проявах: від світлої і ніжної до болісної та трагічної. У її поезіях любов часто пов'язана з природою, що створює ефект єдності почуттів і навколишнього світу. Наприклад, у вірші «Захід сонця» («日落») вона порівнює кохання із сонячним світлом, що огортає землю перед тим, як зникнути за горизонтом. Це метафоричне зображення говорить про те, що любов може бути прекрасною, але водночас скороминущою та неминучою. Проте любов у поезії Шу Тін – це не лише джерело натхнення, а й причина глибокого страждання. У вірші «Двощогловий човен» («双桅») вона змальовує почуття самотності та втрати, використовуючи образ покинутого на березі човна, що поступово занепадає. Це символізує спустошення, яке залишає по собі нерозділене або зражене кохання. У творі відчувається вплив традиційної китайської поезії, де любовні страждання часто передаються через природні образи, адже у традиційній китайській поезії природа слугує відзеркаленням внутрішнього стану людини. Під впливом конфуціанства й даосизму вона сприймається як єдине ціле з людськими почуттями, тому любовні переживання передаються через символи природи – вітер, дощ, місяць чи квіти, які метафорично виражають смуток, тугу або надію. У «Двощоголовому човні» мисткиня використовує прийоми туманної поезії, вдаючись до символів та образів для вираження суб'єктивних емоцій людини, тим самим утверджуючи людяність. Увесь вірш передає подвійний стан свідомості та складні почуття поетеси. З одного боку – «лампа», що уособлює прагнення

до ідеалу; з іншого – «берег», що символізує тугу за коханням. У процесі наполегливого досягнення ідеалу відбувається то зустріч із берегом, то розлука з ним, що створює і гармонію, і суперечність. Водночас у прагненні до ідеалу адресантка іноді відчуває труднощі та тягар від руху вперед, почасти – відчуття невідкладності епохи, яке не дозволяє зупинитися. «Туман промочив мої крила / Та вітер не дозволяє мені більше вагатися» «雾打湿了我的双翼 / 可风却不容我再迟疑» [1].

Емоції та стан свідомості, виражені у вірші, є як особистими, індивідуальними рисами поетеси, так і типовими для молоді тієї конкретної епохи. Поетеса своїм ніжним серцем, використовуючи символіку, досконало виразила це, зробивши вірш широко відомим і улюбленим шедевром Китаю. Важливою художньою особливістю твору є символізм. У туманній поезії автори часто використовували символи задля того, щоб замінити ними певні суб'єктивні емоції та соціальні погляди людини. Радше, це використання конкретного з метою вираження абстрактного. Назва вірша «Двощогловий човен» сама є символом. Сутність вірша не в тому, щоб описати реальний двощогловий човен, а в тому, щоб за допомогою цього конкретного образу ідентифікувати alter ego ліричної героїні, передати її подвійний стан свідомості та складні емоції. Або можна сказати, поетеса відчуває, що вона сама схожа на двощогловий човен. «Подвійні щогли» у назві також натякають на певний підтекст.

Наявність двох щогл передає і психологічний стан самої поетеси, в якому кохання та справа/кар'єра (амбіції) співіснують, але є окремими. До того ж, такі образи у вірші, як «берег» 岸, «вітер» 风, «шторм» 风暴, «лампа» 灯, мають явну символічність [1]. «Берег» уособлює прихисток жіночого кохання/емоцій, «вітер» означає рушійну силу, яку дає поетесі відчуття нагальності епохи, «шторм» натякає на незвичайні та бурхливі часи, які пережила авторка та її покоління, а «лампа» пов'язана з вірою у світло та надію.

Для поглибленого розуміння художньої своєрідності та ідейного наповнення твору, який є одним із знакових зразків китайської туманної поезії, доцільно звернутися до фахових інтерпретацій літературознавців. Численні дослідники як у Китаї, так і за його межами приділяли значну увагу аналізу образної системи, символіки та ліричної проблематики цього твору. Зокрема, професор Інституту гуманітарних наук Лін'яньського педагогічного університету Чжан Демін (张德明) зауважив: «Цей вірш – це також висока

пісня, що містить просвітницькі ідеї. За десять років «Культурної революції» люди пережили десятиліття страждань і руйнувань ... У той час бачили лише бурі, але не бачили навігаційних вогнів; у безкінечній гіркій подорожі, оповитій густим туманом, люди не бачили берега, не бачили надії. Багато хто був засмучений і розгублений, поступово втрачаючи віру та надію на життя» [4].

Шу Тін використала наполегливість, стійкість та впевненість «двощоглового човна», щоб сказати людям: доки вірити в себе, сміливо боротися з труднощами, обов'язково настане час, коли хмари розійдуться і туман розвіється, і «берег», де можуть пришвартуватися наші ідеали, з'явиться в полі нашого зору, як і очікується» [1]. Професор Наньтунського університету Чжоу Цзяньчжун (周建忠) зазначив: «Поезія Шу Тін – лірична, але не сентиментальна, меланхолійна, але не позбавлена сили, наповнена жіночою ніжністю і має яскраву художню індивідуальність. «Двощогловий човен» репрезентує цей її ліричний стиль» [1].

У вірші «О, мамо!» через сон Шу Тін передає глибоку тугу за матір'ю, немов кадри фільму проходять перед очима, демонструючи ніжний зв'язок між матір'ю та дочкою. Вірш опосередковано підкреслює глибоку материнську любов, яку поетеса відчуває навіть уві сні. Перша строфа одразу вводить у тему: адресантка бачить матір у сні й згадує теплі миті дитинства. Через такі слова, як «禁不住» (jīnbùzhù) «не можу втриматися» та «緊緊» (jǐn jǐn) «міцно», розкривається глибока прихильність до матері. Лірична героїня боїться розплющити очі, щоб не втратити образ матері, що викликає сум і зворушення. Лише одна сцена сну глибоко передає її тугу. Часте використання повторів посилює емоційне забарвлення: 呵, 母亲, 我不敢 / 不敢 [1].

У другій строфі нараторка продовжує розповідь. Вона не наважується торкатися речей матері, бо боїться, що разом із цим зникне і материнська любов. Через згадку про шарф реципієнт подумки переноситься до інших речей, що залишилися після матері, й відчуває, що кожен предмет пронизаний її присутністю. Поетеса боїться, що спогади розвіються з часом. Вона вирішує не повертатися до них надто часто, зберігаючи їх у глибинах серця. Така тонка психологічна боротьба особливо властива жіночому сприйняттю [1].

Третя строфа починається з контрасту: життя до і після смерті матері. Коли мати була поруч, лірична героїня почувалася захищеною. Після її відходу вона змушена самотійно долати всі труднощі, що формує її сильний і незалежний харак-

тер. У моменти розпачу їй дуже бракує матері. Рядки «Навіть якщо поклик може пробити жовту землю / Як я можу потривожити твій спокій?» «纵然呼唤能够穿透黄土 / 我怎敢惊动你的安眠» досягають емоційного апогею. Це відображає її внутрішню силу, але також і смиренність перед вічністю [1].

У четвертій строфі хоч оповідачка й демонструє сильну волю, проте ніяк не може змиритись із втратою материнської любові. Знову вдається до порівняння: її туга – не як бурхливий потік чи водоспад, а як сухий колодязь – образ самотності й безпорадності. Її біль не має адресата, її ніхто не розуміє, вона може лише передати свої почуття через вірші. Кожен рядок Шу Тін – це крик душі, сповнений глибокої любові та туги за матір'ю [1].

Концепти любові і зради у творчості Шу Тін набувають особливого значення, адже вони розглядаються не лише на рівні особистих стосунків, але і в ширшому, суспільному контексті. Через поетичні образи мисткиня передає як глибину почуттів, так і біль від втрати, а також відчуття зради – як з боку коханої людини, так і з боку системи, в якій живе поетеса. У її віршах можна побачити мотиви боротьби за право висловлювати свої емоції у часи, коли будь-яка вільнодумна творча особистість зазнавала утисків.

Мотив зради у віршах Шу Тін має двоякий характер: це може бути як зрада в особистих стосунках, так і зрада з боку суспільства, яке відмовляється розуміти та приймати людину. Поетка писала у період після Культурної революції, коли багато митців відчували себе відкинутими через репресивну політику держави. Це знайшло свою реалізацію у її творчості через ускладнення та бар'єри у стосунках, спричинені зовнішніми факторами (соціальними, історичними, особистісними обставинами, що не залежать від волі одного партнера), біль від розлуки, неможливості бути разом, прагнення до духовного зв'язку на відстані тощо. Проте цей процес супроводжується болем, адже кожна зміна пов'язана з втратами. У цьому контексті зрада постає не лише як негативне явище, але й як необхідний етап у житті кожної людини.

Концепти любові і зради є одними із центральних у творчості Шу Тін. Вони є не лише емоційним стрижнем її віршів, а й відображенням соціально-історичних реалій Китаю останньої третини ХХ ст. Авторка використовує їх для висвітлення проблеми людського існування, відносин між індивідом і суспільством, а також для зображення пошуків гармонії у світі, що постійно змінюється.

У поезії Шу Тін відчувається вплив класичної китайської філософії, зокрема даосизму та конфуціанства, які приділяють увагу плинності життя, його гармонії з природою та неминучості смерті. Однак її вірші мають більш особистісний характер, оскільки авторка звертається не лише до загальних понять буття, а й до індивідуальних емоцій та спогадів.

Резонанс із конфуціанством простежується у творі крізь центральну тему, яка висвітлюється через глибоке почуття любові та відданості батьківщині. Це відповідає конфуціанському ідеалу патріотизму, обов'язку перед державою та суспільством, прагненню до гармонії та процвітання народу. Біль ліричної героїні за страждання країни віддзеркалює конфуціанську стурбованість станом Китаю та прагнення до встановлення порядку. Також надія на майбутнє, на «світлий завтрашній день» для батьківщини, може інтерпретуватися як прагнення до конфуціанського ідеалу, а саме гармонійного

我是贫困，我是悲哀。
我是你祖祖辈辈痛苦的希望啊，
是“飞天”袖间
千百年来未落到地面的花朵

З третьої строфи поетеса описує сучасність, використовуючи низку насичених образів: «новітні ідеали», «паросток древнього лотоса», «усмішка – ямочка в тебе на обличчі, що висить зі слідами сліз», «обновлена білосніжна лінія старту», «червоно-гарячий світанок» [7]. Це виражає «усмішку крізь сльози» після пробудження від кошмарів «великого стрибка» та «Культурної революції». В останніх рядках лірична героїня дивиться в майбутнє, виражаючи глибоку та палку любов поетеси до батьківщини. Колись розгублене «я», після глибоких роздумів, тепер має киплячі почуття. Фінальний рядок «О батьківщино! Моя люба батьківщино!» доводить емоційне напруження всього вірша до кульмінації, формуючи найсильніший акорд усього твору [3].

У вірші немає прямого розмірковування, натомість використано метод візуалізації, обрано низку символічних образів, щоб показати нерозривний зв'язок між «Я» та батьківщиною, виразити думки та почуття авторки. Ці образи хоча й здаються непов'язаними, але в цілому створюють внутрішньо єдиний ланцюг, вони надають читачеві більший простір для польоту уяви.

Одним із ключових творів Шу Тін, що втілює тему любові та жіночої гідності у філософ-

суспільного устрою, де панують етика та справедливість.

Вірш «О батьківщино, моя люба батьківщино» («祖国啊，我亲爱的祖国»), наче багатотемброва симфонія, складається з чотирьох розділів (частин), що природно демонструє чітку послідовність ідейних рівнів та емоційних відрізків твору [7]. У першій строфі описується давня, обтяжена історія батьківщини. Авторка використовує п'ять типових образів: «старе розбите водяне колесо біля берега річки» «河边上破旧的老水车», «закінтовжений шахтарський налобний ліхтар» «额上熏黑的矿灯», «висохлі колоски рису» «干瘪的稻穗», «занедбане дорожнє полотно» «失修的路基», «баржа на замуленій міліні» «淤滩上的驳船» [3]. Вона живо та образно змальовує минуле батьківщини, що пережила глибокі катастрофи.

Другий рядок є переходовим, але за змістом схожим на попередній. Він прямо виражає «бідність» та «смуток» батьківщини, що водночас виношує «надію» та «квіти»:

Я – твоя бідність.
Я – твоя скорбота.
Я – вистраждана надія багатьох поколінь.
Я – квітка в руці небожителів,
що тисячі років не спускаються на землю.

сько-метафоричному вимірі, є вірш «Пік богині» («女神峰»). Назва вірша натякає на реальний природний об'єкт – мальовничу вершину у горах Улін'юань (провінція Хунань), що за формою нагадує постать жінки. Але у поетичному контексті ця вершина постає не лише як частина ландшафту, а як алегорія ідеалізованого жіночого «Я» – самодостатнього, величного, недосяжного. Шу Тін створює образ жінки як сили природи, яка не підпорядковується ані традиційним уявленням про жіночність, ані романтичним очікуванням з боку чоловічого суб'єкта [6].

Поезія побудована на контрасті між мовчазною стійкістю вершини й бурхливим потоком почуттів, що викликає її образ. Тут любов не потребує реалізації у стосунках – вона постає як сила, яка надихає, але водночас залишається автономною. Вірш водночас демонструє і тугу за близькістю, і усвідомлення необхідності дистанції – це тонка метафора неможливості традиційного кохання, що не зраджує індивідуальність.

Таким чином, «Пік богині» втілює любов як захоплення без володіння, як тяглість до недосяжного, що водночас возвеличує і засмучує. Вона – не муза чи кохана, а міф, що перетворює жінку на предмет пошанування, а не підкорення. Такий

погляд перегукується з концептом духовного кохання в європейській традиції (Петрарка – Лаура), але має власне соціокультурне наповнення, пов'язане з емансипацією жінки у Китаї [4].

Тема любові у віршах Шу Тін часто розглядається не лише як інтимне переживання, а як метафора розчарування в ідеалах. У контексті посттоталітарного китайського суспільства, де покоління поетеси пережило «Культурну революцію», зрада може означати не лише розрив між закоханими, а й втрату віри у справедливість, у систему, в «старших», у світ.

Образи розлуки, мовчання, туману та відсутності «берега» у її поезії часто є символами втрати орієнтирів. У вірші «Двощогловий човен» зрада постає у формі розщеплення – між бажанням і реальністю, любов'ю і обов'язком, жіночою ніжністю і очікуванням соціального активізму. Водночас поетеса не звинувачує у зраді конкретну особу – швидше, вона показує, що зрада є побічним ефектом глибшої дисгармонії між людиною і світом, в якому вона змушена жити [5].

Слід також зазначити, що сама концепція зради у Шу Тін позбавлена патетики або категоричності. Авторка не прагне морального осуду – лише описує біль від неможливості бути разом, коли любов стикається з умовностями, страхами чи суспільними рамками. У цьому сенсі її вірші можна прочитати як сповідь цілого покоління, яке відчуло розрив між ідеалами юності та реальністю дорослого життя.

Шу Тін надає своїм темам емоційно-екзистенційного забарвлення, що відрізняє її від класичних поетичних традицій. Водночас важливо простежити, як змінюється концепт любові та зради у порівнянні з класичною китайською поезією. Показовим є приклад творчості видатної поетеси династії Сун Лі Цінчжао (李清照, 1084–1155), одна з найвідоміших жіночих постатей в історії китайської літератури. Лі Цінчжао відома своїми віршами у жанрі ці (詞), що був популярним у період Сун. Її рання поезія передає красу природи, гармонію почуттів і радість життя, тоді як пізні твори набувають трагічних інтонацій, розкриваючи мотиви самотності, втрати й патріотизму. Стиль поетеси вирізняється емоційною глибиною, витонченістю образів і тонким ліризмом. На відміну від Лі Цінчжао, яка зображує жінку переважно через призму страждання та очікування, Шу Тін формує новий образ жіночої суб'єктивності – сильної, мислячої, самодостатньої. Якщо у Лі Цінчжао любов часто асоціюється з тугою за втраченим коханим, то у Шу Тін вона

стає символом духовної рівності та свободи, що демонструє еволюцію жіночої лірики у китайській поезії від традиційної до модерної.

Шу Тін, хоч і продовжує цей мотив, трансформує його відповідно до змін у сприйнятті жінки у китайському суспільстві. Її героїня не тільки чекає на коханого, але й шукає власний шлях, намагається зрозуміти власні почуття і прийняти рішення, яке не обов'язково відповідає традиційним нормам. Це відчутно у її віршах, де розповідається про суперечливість почуттів та необхідність особистісного вибору. Образ природи, який традиційно слугував символом гармонії та циклічності буття, у поезії Шу Тін стає більш динамічним, тісніше пов'язаним із психологічним станом людини. Наприклад, у класичній поезії Ван Вея природа є ідеалом спокою та незмінності, тоді як у Шу Тін природні явища, такі як вітер, дощ, сонце, часто виступають як метафори душевних переживань. У її поезії природа може бути і джерелом натхнення, і символом самотності та ізоляції. Цей новий підхід демонструє еволюцію китайської лірики в сучасну епоху [9].

Особливо варто звернути увагу на тему внутрішнього конфлікту жінки у контексті любовних переживань. Шу Тін у ліричних творах досліджує розрив між ідеалом кохання та реальністю, що супроводжується сумнівами, болем та пошуками власного голосу. У класичній китайській поезії жінку зазвичай змальовували як вірну і терплячу, яка очікує на повернення коханого. Шу Тін, однак, показує іншу картину: її героїня сама приймає рішення, іноді навіть відмовляється від кохання заради особистого зростання. Цей новий підхід до жіночої тематики вплинув на подальший розвиток китайської поезії, зокрема на творчість молодшого покоління поетес, які почали відкритіше говорити про власні переживання та права. Шу Тін стала однією з перших китайських поетес, які сміливо порушили тему жіночої свободи у своїй творчості. Саме тому її поезія залишається актуальною і сьогодні, оскільки резонує із сучасними феміністичними ідеями в Китаї [2].

Творчість Шу Тін вирізняється своєрідною феміністичною оптикою, попри відсутність відкритої політичної декларативності. Її жіночі голоси – це не жертви, а повноцінні суб'єкти почуттів, які не бояться сумніватися, відмовлятися, боротися за своє право на незалежність.

Вірш «До дуба» став канонічним текстом для феміністичних прочитань саме тому, що заперечує класичну схему любові як злиття. Шу Тін чітко окреслює новий ідеал: дві рівноправні сутності,

що підтримують одна одну, зберігаючи власну цілісність. Вона не боїться бути «нечуттєвою», не готова «покинути землю» заради партнера – і в цьому постає нова етична парадигма стосунків [7].

У поезії Шу Тін жінка не є лише об'єктом бажання, натомість вона – суб'єкт пошуку, запитань, вибору. Навіть у болі зради чи втрати її героїня не пасивна: вона осмислює ситуацію, приймає її і продовжує рухатися вперед. У цьому виявляється її внутрішня сила – не показна, не войовнича, але глибока й цілеспрямована.

Завдяки такому баченню любові, Шу Тін стала однією з провісниць нової жіночої поезії в Китаї. Її творчість вплинула на поеток наступних поколінь, які дедалі сміливіше почали висловлювати свої почуття, бажання й страхи – не як тінь чоловічого досвіду, а як унікальний, рівноправний голос у загальному хорі культури.

Творчість Шу Тін є яскравим прикладом поєднання традиційної китайської поезії, особистісних переживань та осмислення складних соціальних і філософських питань. Аналіз її поезії у межах ключових концептів любові і зради дозволяє виявити багатошаровість її творів та глибину їхнього змісту.

Любов і зрада у віршах Шу Тін постають не лише як міжособистісні переживання, а й як відображення суспільних та історичних процесів. Любов у її поезії набуває різних форм – від ніжного ліричного почуття до глибокої прихильності до рідної землі та культури. Водночас зрада – не завжди між людьми, а й з боку держави, історії та соціальної системи, що віддаляє людей одне від одного. Це особливо помітно у творах, які відображають наслідки «Культурної революції», коли довіра між близькими руйнувалася через ідеологічні протистояння.

Аналіз творчості Шу Тін, зокрема віршів «До дуба», «О, мамо!» та «Двощогловий човен», засвід-

чує, що осмислення концепту любові посідає одне з центральних місць у її поетичній спадщині. Як відзначають дослідники (Чжоу Цзяньчжун, Фан Чан Ань та ін.), любов у поезії Шу Тін не зводиться до простої сентиментальності, а постає як глибоке, багатошарове почуття, що поєднує ніжність і стійкість, меланхолію та внутрішню силу. Через витончену символіку та емоційну глибину поетеси вдалося створити образ любові, який резонує з універсальними прагненнями людини до гармонії, розуміння та моральних орієнтирів.

Висновки. Отже, творчість Шу Тін посідає унікальне місце в сучасній китайській поезії, адже поєднує глибоко інтимні переживання з соціальними, філософськими та феміністичними рефлексіями. Її поезія є простором, у якому любов і зрада постають не лише як особисті емоції, а як культурні й екзистенційні концепти, що втілюють досвід цілого покоління. Через символічні образи природи, внутрішній монолог і тонку емоційну палітру Шу Тін формує нову модель жінки – сильну, самодостатню, здатну не лише кохати, але й протистояти, мислити, вибирати.

Поетка трансформує традиційну любовну лірику, зберігаючи її емоційність, але наповнюючи її сучасним баченням рівності, особистісної свободи та внутрішньої цілісності. Зрада у її віршах постає не як етична категорія, а як глибока екзистенційна тріщина між ідеалом і реальністю, між людиною та суспільством. Аналіз творів Шу Тін, зокрема «До дуба», «Двощогловий човен», «О, мамо!» та «Пік богині», демонструє її здатність торкатися універсальних тем крізь призму особистого досвіду, зберігаючи при цьому високу художню майстерність.

Саме тому поезія Шу Тін є важливим об'єктом міжкультурного, філософського й феміністичного аналізу, що відкриває нові горизонти для дослідження жіночого письма, поетики переживання і соціальної відповідальності митця у добу змін.

Список літератури:

1. Hung E. (ed.). Selected Poems by Shu Ting: An Authorized Collection. Hong Kong: Research Centre for Translation, Chinese University of Hong Kong, 1992.
2. Zhang-Czirakova D. Images of Nature and Its Symbolism in Shu Ting's Poetry as a Rendering of Her Mind and Heart. Academia.edu. URL: <https://www.academia.edu/63904082>
3. Koh H. Modern Chinese Poem 'To the Oak Tree' by Shu Ting. Learning Curves. URL: <https://learningcurves.org/modern-chinese-poem-to-the-oak-tree-by-shu-ting/>
4. Meng L. Redefining Family Women: The Ecofeminist Poetics of Shu Ting and Wang Xiaoni. MCLC Resource Center. URL: <https://u.osu.edu/mclc/r-x/>, 2025.
5. Zhang I. Shu Ting – The In-Between Place. URL: <https://irenezhangpersonalproject.wordpress.com/2016/07/08/shu-ting/>, 2021.
6. Xu X. Textual Close Reading and Poetics of Reception: The Deep Implications and Historical Context of Shu Ting's "To the Oak Tree". Hill Publisher. URL: <https://wap.hillpublisher.com/ArticleDetails.aspx?cid=2238>

7. Knight J. Gender, Nation, and the Politics of Shame: Shu Ting and the Cultural Revolution. *Journal of Modern Chinese Literature*. 2020. Vol. 38, № 1. P. 87–104.
8. Zhang D. 世纪新诗经典导读. 北京: 人民文学出版社, 2003.
9. Zhou J. 大学语文. 上海: 华东师范大学出版社, 2016.

Behmat A. O. LOVE AND BETRAYAL AS KEY CONCEPTS OF SHU TING'S POETIC WORK

The article provides a comprehensive analysis of the poetic works of Chinese poet Shu Ting, one of the most prominent representatives of the 'misty poetry' literary movement, which emerged in the late 1970s as an aesthetic and moral response to the repressive policies of the «Cultural Revolution». The main focus is on the concepts of love and betrayal as key emotional and philosophical categories that shape the poet's artistic world. Her work appears as a synthesis of personal experience, social resistance, and the search for harmony between the individual and the collective. Four significant works are analysed: 'To the Oak Tree,' 'The Two-Masted Boat,' 'Oh, Mother!' and 'The Peak of the Goddess,' which reveal deep symbolism, lyricism and a feminist vision of the relationship between women, men and society.

Love in Shu Ting's poetry is portrayed as a partnership based on equality, respect for the freedom of the other, and awareness of the value of one's own self. This approach differs from the traditional Chinese view of female self-sacrifice in love. Betrayal, in turn, appears not only as emotional trauma, but also as a manifestation of social alienation, the collapse of ideals and the rupture between the individual and the system.

Particular attention is paid to the feminist aspect of her work. The poet asserts women's right to a voice, choice, independence and self-expression, transforming classical love poetry into a space of inner resistance and ethical self-affirmation. Her poetry is seen as a form of cultural memory, intellectual resistance, and an aesthetic search for harmony. The article argues that Shu Ting's work has interdisciplinary significance, combining literary, philosophical, and gender approaches to the analysis of artistic text.

Key words: *Shu Ting, Chinese poetry, misty poets, love, betrayal, feminism, symbolism.*

Дата надходження статті: 23.11.2025

Дата прийняття статті: 22.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025